

ЦЕНТР
ЕКОНОМІЧНОЇ
СТРАТЕГІЇ

Kingdom of the Netherlands

ДАТА: 31/10/2023
ПІДГОТУВАЛИ: Дмитро Горюнов

ДЕРЕГУЛЯЦІЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Світовий досвід та українська практика

ЩО ТАКЕ ДЕРЕГУЛЯЦІЯ

- Деретуляція – скасування або зменшення регулювання, насамперед в економічній сфері;
- Вперше почалась в розвинутих економіках в 1970-1980 через неефективність регулювання, дублювання, корупцію тощо.
- Застарілі норми, які втратили актуальність через нові ринкові реалії, нові технології тощо.

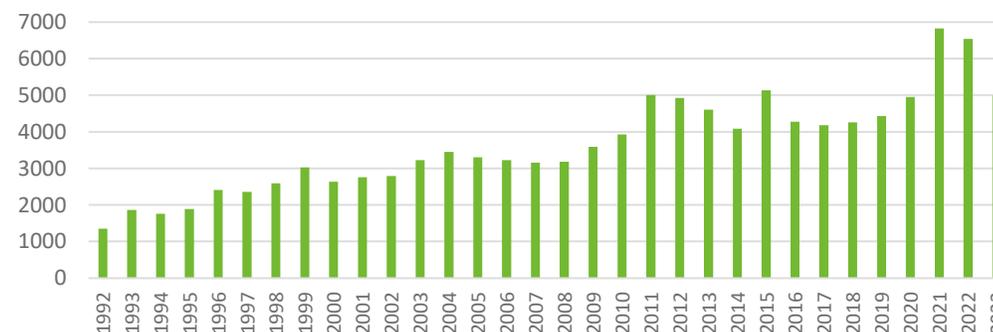
ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

- Якість регулювання позитивно впливає на економічне зростання;
- Першопрохідці мають більший ефект від дерегуляції, ніж інші;
- Ефект від дерегуляції монополій може бути негативним;
- Ефект від дерегуляції трудових відносин є нульовим з точки зору економіки.

РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

- В Україні 85 тис. чинних НПА;
- За винятком внесення змін, відмін, кадрових рішень тощо, залишається 40 тис.
- З них принаймні половина стосується діяльності підприємців.
- Більшість ухвалена органами виконавчої влади, що певним чином полегшує внесення змін.

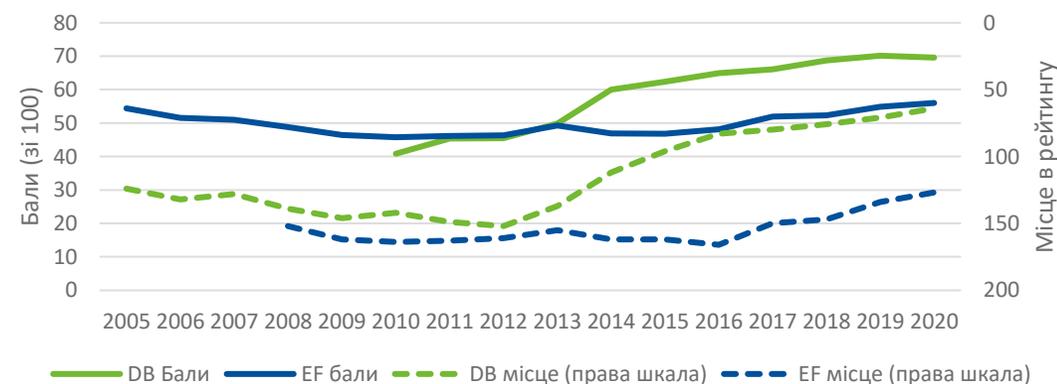
Кількість прийнятих НПА

БІЗНЕС-КЛІМАТ

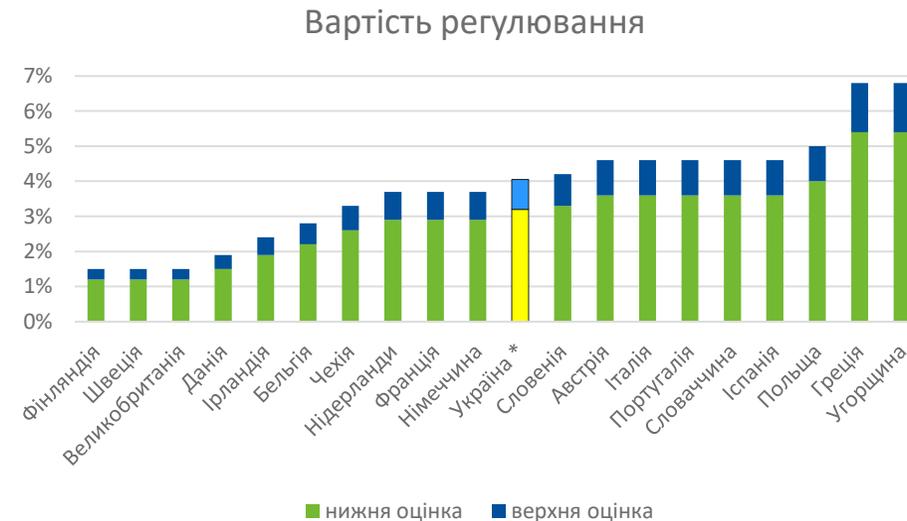
- Одним із способів швидко оцінити результат регулювання є синтетичні індекси та рейтинги.
- Свого часу Україна орієнтувалась на Doing Business від Світового Банку, але його припинили;
- Також впливовим є Economic Freedom, але зараз для України його не розраховують.

Україна в Doing Business та Economic Freedom

ВАРТІСТЬ РЕГУЛЮВАННЯ: ЄС

- Вартість адміністративного навантаження почали розраховувати в 2003 в Нідерландах та Данії; вони розробили методичку SCM (standard cost model);
- В Нідерландах вона була оцінена в 16,4 млрд євро, або 3,6% ВВП; Протягом 2003-2007 вартість була зменшена на 25%, приклад наслідували і інші держави.

ВАРТІСТЬ РЕГУЛЮВАННЯ: УКРАЇНА

- В Україні концепція розрахунку відома, вона міститься в М-Тесті для нових регуляторних актів;
- Всебічного розрахунку не проводилось;
- В 2019 потенційний економічний та антикорупційний ефект оцифровки семи адмінпослуг оцінювався в 1,3 млрд грн;
- «Оптовий» спосіб розрахунку дає 3-4% ВВП.

Вартість регулювання в Україні, % ВВП

ДЕРЕГУЛЯЦІЯ: ПЕРША ХВИЛЯ

- Кабінет міністрів Володимира Гройсмана;
- Перша повномасштабна кампанія з дерегуляції; вісім «дерегуляційних Кабмінів» протягом 2016-2019;
- Проаналізовано понад 3,5 тис регуляторних актів, з них скасовано застарілих, незаконних чи неефективних – близько 850 актів. Ще певну кількість було оптимізовано;
- В ті ж роки розпочата масова кампанія з переводу адміністративних послуг в електронний вид.

ДЕРЕГУЛЯЦІЯ: ДРУГА ХВИЛЯ

- Кабінет міністрів Дениса Шмигала;
- Кампанії передувала спроба запровадити «регуляторну гільйотину», але від ідеї відмовились;
- Замість КМУ акти розглядала спеціальна Міжвідомча робоча група (МРГ);
- Протягом 17 засідань МРГ було розглянуто понад 1000 інструментів, з яких скасувати вирішено 235, замінити – 537. Наразі імплементовано 54 рішення.

РЕКОМЕНДАЦІЇ: ЗАРАЗ

- Концентруватись на регулюванні з більшим потенційним впливом/охопленням;
- Спиратись на опитування бізнесу щодо того, яке регулювання заважає більше всього;
- Обережно приймати рішення щодо регулювання монополій та інших вад ринку, а також коли йдеться про життя людей (ринок праці, охорона здоров'я тощо).

РЕКОМЕНДАЦІЇ: ПОТІМ

- Провести повномасштабний або хоча б вибірковий розрахунок вартості всього регулювання;
- Під час подальшої дерегуляції встановити явну ціль щодо зменшення вартості регулювання;
- Розглянути можливість повернення до «регуляторної» гільйотини. В модифікованому форматі.